
Zelenický spravodaj

ČASOPIS EVANJELICKÉHO A.V. CIRKEVNÉHO
ZBORU V HORNÝCH ZELENICIACH

ROČNÍK XXIV

ČÍSLO 2

JÚN 2021

ÚVODNÍK

Toto číslo nášho zborového časopisu je venované predovšetkým okrúhlemu jubileu našich dvoch vzácných oslávencov, ktorí s nami, svojím zborom, prežívajú dobré a zlé, a to každý už 100 rokov. Veľký zvon v kostole v Horných Zeleniciach a rovnako veľký zvon v kostole v Siladiciach majú v tomto roku 100. narodeniny. Mali sme na oboch zvoniciach aj staršie dobré zvony, lenže ich osud bol podobný ako aj osud väčšiny ich bratov. Zvony boli zborom odobraté a materiál, ktorý bol najprv zliaty do tohto krásneho hudobného nástroja, bol vtedy použitý na iné účely, pre potreby prvej svetovej vojny. Po vojne sa znovu ľud vracal k normálnemu životu a cirkevné zbory znovu potrebovali týchto hlasných zvolávačov ku spoločenstvu – v radosťi aj v žalosti. Zboru sa už v roku 1921

podarilo zadovážiť si nové zvony na obe naše zvonice. Slúžia nám dodnes.

V tomto čísle časopisu sa dozviete i niektoré podrobnosti o našich zvonoch a zvoniciach. Spomenieme si aj na našich zvonárov a spolu s pamäťníkmi pospomíname na časy mladosti, keď ešte v zbore fungovala mendícka služba. Budeme tu uvažovať nad stretnutiami, ku ktorým nás kostolné zvony pozývajú. Okrem bežných v našom zbore plánujeme tento rok aj niektoré mimoriadne. Zostávame v nádeji, že obmedzenia budú môcť bez obáv ustupovať a my sa budeme môcť bez obáv stretávať.



Kázeň Prof. ThDr. Juraja Bándyho, určená
pre 2. nedeľu po Zjavení, tlačaná v zbierke
kázni Stará zmluva na kazateľni v roku 2017

výber kázne pre náš časopis urobila Darina
Synaková

Ž 128

Sviatok Zjavenia i nedele po Zjavení hovoria o tom, že Kristovu slávu možno vidieť aj napriek tomu, že Pán Kristus vzal na seba podobu služobníka a zjavil sa v ľudskom tele. Na Tri krále sme hovorili o tom, že traja mudrci od Východu vierou uzreli už v maličkom a ešte bezmocnom dieťatku Božiu slávu (Mt 2,1-12). Pred týždňom sme počuli o tom, ako dvanásťročné dieťa Ježiš udivuje mudrcova učiteľov svjou rozumnosťou a odpoveďami (L 2, 47). Evanjelisti zaznamenali túto udalosť z Jeho detstva preto, lebo už vtedy ukázal svoju slávu a v viere ju bolo možno uzrieť.

Dnes sme zasa v evanjeliu počuli o tom, ako Pán Ježiš v Káne Galilejskej „vyjavil svoju slávu“ (J 2, 11).

Kristova sláva je na prvý pohľad neviditeľná, ale možno ju uzrieť očami viery. Tak je to aj s Božím požehnaním. Aj to možno uzrieť len očami viery. Aj žalm, ktorý je určený za základ dnešnej kázne, upozorňuje nás na také prejavy Božieho požehnanie, ktoré dennodenne zakusujeme a prežívame, a predsa si neuvedomujeme, že ide o Božie požehnanie.

Bázeň Božia nezostáva bez požehnanie. Ak sa bojíš Hospodina, dôveruješ v Neho a chodíš po jeho cestách, neminie ťa požehnanie. Len ho musíš uvidieť!

Zazrime Božie požehnanie

1. v práci
2. v rodine
3. v spoločnosti.

1. Písmo sväté sa nepatrí vykrúcať, ale vo

vete, ktorá hovorí o požehnaní práce, si môžeme, ba musíme dovoliť malé vykrúcanie, lebo hebrejské slovo kí môže mať významy „keď“, „ak“ a „určite“. Podľa toho, ktorý význam si vezmeme, bude sa trochu meniť význam vety tohto žalmu, ktorá hovorí o práci.

1. 1 Vezmime si najprv význam „keď“: „Keď sa budeš živiť z práce svojich rúk, blažený budeš a dobre sa ti povedie.“ Čo to znamená? To, že v tom čase, keď žiješ z práce svojich rúk, pokladaj sa za blaženého a vid' v tom Božie požehnanie! Prečo?

Preto, lebo Pán Boh ti dáva zdravie, aby si mohol pracovať! Či to nie je požehnanie? Ďakuješ Pánu Bohu za toto požehnanie?

Preto sa pokladaj za blaženého, lebo máš prácu a zamestnanie a nie si odkázaný na pomoc iných. Vonkajšie okolnosti ti dovoľia, aby si mohol pracovať a nebol bez práce. Či to nie je požehnanie? Ďakuješ Pánu Bohu zaň?

Preto sa pokladaj za blaženého, keď žiješ z práce svojich rúk, lebo zarobíš dosť k tomu, čo stačí k tvojmu živobytiu! Či to nie je požehnanie, keď človek zarobí toľko, že možno z toho vyžiť? Ak vyžiješ zo svojich príjmov, vid' v tom Božie požehnanie a ďakuj Pánu Bohu!

Preto sa pokladaj za blaženého, keď vyžiješ z práce svojich rúk a z toho žiješ, lebo nik ťa neoberá o plody tvojej práce. Ani vojna, ani živelné pohromy, ani vykorisťovatelia, ani zloději, ale ty sám sa môžeš užiť a tešiť sa z ovocia svojej práce. Vidíš v tomto požehnanie? Ďakuješ za to Pánu Bohu?

Pokladaj sa za blaženého a Pánom Bohom požehnaného po celý ten čas, ktorý môžeš stráviť prácou, ktorej plody užívaš! Vid' v tom Božie požehnanie a ďakuj zaň!

1. 2 Vezmime si teraz druhý význam slovíčka kí – ak. Potom veta bude znieť takto: „Ak sa budeš živiť z práce svojich rúk, blažený

budeš a dobre sa ti povedie.“ Tu je vyslovená podmienka pre tých, ktorí vládzu a môžu pracovať.

Predovšetkým slovo Božie ťa upozorňuje, aby si sa neulakomil na výsledky práce iných. Len z práce svojich rúk ži, nechci, aby aj iné ruky pracovali na teba. Nesiahaj na to, čo nie je tvoje, ale ži len z práce svojich rúk. Uspokoj sa s tým, čo čo svojimi rukami zarobíš. Nechci viac. Ak splníš túto podmienku, ak sa uspokojíš s tým, čo sám zarobíš, ak nebudeš siahť na to, čo ti nepatrí, „blažený budeš a dobre sa ti povedie“ (v. 2).

Iste sa často pýtame: ako to, že mnohokrát sa k ľudskej práci nedruží Božie požehnanie? Ako to, že Pán Boh neraz nepožehnáva našu prácu? Či to nie je preto, lebo sa neupokojíme s tým, čo vlastnými rukami zarobíme? Či to nie je preto, že oberáme iných o ovocie ich práce a siahame na to, čo nie je naše?

Ak vládzeš pracovať a svojimi rukami si zarobiť na chlieb, splň podmienku, ktorú ti Písmo kladie: uspokoj sa s tým, čo máš, nesiahaj na cudzie a potom „blažený budeš a dobre sa ti povedie.“ Pán Boh požehná tvoju prácu.

1. 3 Tretí význam slova kí je „určite“. V tomto význame naša veta znie takto: „Určite sa budeš živiť z práce svojich rúk a určite sa ti dobre povedie.“ Pán Boh určite požehná tvoju prácu! Len pracuj tak, ako ti to Písmo prikazuje! Akú hlbokú pravdu vystihujú slová ora et labora – modli sa a pracuj! Prácu konanú v bázni Božej požehná nebeský Otec! Takéto požehnanie spočíva na práci!

2. Majme však otvorené oči aj pre iné „všedné“ Božie požehnanie, pre požehnanie rodinného života! „Tvoja žena bude ako úrodný vinič vo vnútri tvojho domu; tvoji synovia ako mladé olivy okolo tvojho stola.“ (v. 3) Ak máš dobrú manželku,

pokladaj sa za požehnaného! Ak máš dobrého manžela, vid' v tom Božie požehnanie! Ak máš zdarné dietky, vedz, že ťa Pán Boh požehnal. „Hľa, takto dôjde požehnanie muž, ktorý sa bojí Hospodina.“ (v. 4)

Vidíš v tom všetkom Božie požehnanie? Ďakuješ denne Pánu Bohu, ak ťa takto obdaril? Dr. Martin Luther hovorí v Malom katechizme, že „verná manželka, verný manžel, dobré dietky, zbožná domácnosť“ patria ku každodennému chlebu. Ak sa modlíme za každodenný chlieb, aj za toto sa modlíme. Potrebujeme to ako každodenný chlieb. Preto ďakujeme aj za rodinné požehnanie rovnako ako za každodenný chlieb a v tichej, usporiadanej a pobožnej domácnosti vidme a cíťme Božie požehnanie!

3. Blaženosť a šťastie jednotlivca je možné len v spoločnosti, ktorej sa vedie tiež dobre. Zbožnosť jednotlivca však znamená požehnanie pre celú spoločnosť. Preto hovorí žalmista, že zbožný človek sa bude môcť dívať na blaho Jeruzalema a Izraela, t.j. hlavného mesta a celého národa. Aj naša zbožnosť znamená požehnanie pre to spoločenstvo, v ktorom žijeme. Či prispievame svojim zbožným životom k pokojnej atmosfére v spoločnosti?

Dnešná nedeľa nám hovorí: otvor oči a vid' prejavy Božieho požehnanie! Vidme požehnanie nebeského Otca aj vo všedných veciach! Preto, že sú to každodenné veci, nie sú to veci malé alebo zanedbateľné. Naopak. Sú to veľké veci, lebo ich potrebujeme každý deň.

Uzrime Božie požehnanie na našej práci, na našej domácnosti a na našej spoločnosti a ďakujme zaň Hospodinovi, ktorý požehnáva a robí blahoslaveným všetkých, ktorí sa Ho boja a chodia „po Jeho cestách!“ (v. 1). Amen.

Zvony



Hlas zvona v živote človeka má dôležitú úlohu. Zvoláva veriacich k modlitbe, oznamuje začiatok alebo koniec bohoslužby, ohlasuje narodenie aj smrť. V minulosti upozorňoval na vojenské nebezpečenstvo, prírodnú pohromu, návštevu význačnej osobnosti.

Na mnohých zvonoch sa nachádza latinský nápis „*Vivos voco. Mortuos plango. Fulgura frango*“ čo znamená „Živých volám, mŕtvych oplakávam a blesky lámam“ a v skratke vystihuje hlavné funkcie zvona.

Podľa starej kresťanskej tradície, ktorá má svoje korene v kláštoroch, zvon zvolával svojim hlasom mníchov k modlitbe ráno o 6., napoludnie o 12. a večer o 19. hodine. Zvonenie oznamovalo roľníkovi pracujúcemu na poli, že je poludnie, treba sa zastaviť, pomodliť a posilniť. Večer zasa oznamoval, že je čas zberať sa domov. Niekde hlas večerného zvona dával znamenie gazdinám, že treba uhasiť oheň v kuchyniach s otvoreným ohniskom, keď strechy domov pokrývala slama.

Okrem praktického využitia zvukového prejavu, zvony dnes predstavujú kultúrnu hodnotu národa. Pojmom historické zvony sú označované zvony odliate do roku 1916 a niektoré odliate v medzivojnovom období. Za najstarší zvon, ktorý sa našiel na území Slovenska, sa považuje zvon vykopaný v priestore hradiska neďaleko Bojne pri Topoľčanoch. Tento zvon bol súčasťou kresťanskej misie, ktorá tu pôsobila koncom 8. storočia, možno sto rokov pred príchodom Cyrila a Metoda.

Zvony sú zavesené v zvoniciach či už samostatne stojacich, alebo zakomponovaných do veže, ktorá je súčasťou kostola. Zvonice sú väčšinou stavané na vyvýšených miestach odkiaľ sa ľahko šíri zvuk do okolia. Toto je však možné iba v členitom, kopcovitom teréne.

Tvar zvona sa ustálil v 12. - 13. storočí, predtým sa používali aj zvony vyrobené z plechu. Každý zvon určený k liturgickým účelom musí byť posvätený. Neskôr, keď sa zvony využívali aj na svetské účely, umiestňovali sa na mestskú bránu, radnicu alebo inú vhodnú budovu. V niektorých kultúrach sa traduje, že mohutný hlas tónu ochraňoval pred búrkou, dokonca aj pred chorobou, najmä v období šírenia moru.

Zvon patrí medzi najstaršie hudobné nástroje. Kvalita zvuku, tón, je ovplyvnená viacerými parametrami a záleží na zvonolejárovi, aké vlastnosti bude mať odlievaný zvon. Zvon musí vydávať vopred stanovený hlavný tón a všetky alikvótne tóny v prísnom harmonickom vzostupe, čo sa docieli zmenou rozmerov a sily zvonového rebra. Ale kvalita zvuku zvona závisí aj od ďalších faktorov ako spôsob zavesenia, zvonová stolica, srdce zvona a neposlednom rade od spôsobu zvonenia.

Základným konštrukčným materiálom zvona je zvonovina, zliatina medi a cínu, najlepšie v pomere 78 : 22. V časoch po prvej svetovej vojne, keď zvonovina bola nedostatkovým tovarom, sa zvony zhotovovali aj z ocele (ako príklad možno uviesť zvony v Pastuchove), ale aj z rôznych zliatin s prevládajúcim hliníkom alebo železom. Na ďalekom východe ako je Čína alebo Japonsko sa zvony zhotovovali aj z porcelánu.

Zvon sa osádza do drevenej alebo ocelevej zvonovej stolice, ktorej úlohou je prenášať dynamické zaťaženie vznikajúce pohybom zvona. Najvhodnejšia a najtrvanlivejšia je drevená dubová zvonová stolica.

Aby zvon vydal tón, treba ho uviesť do pohybu. Najstarším ale aj najšetrnejším spôsobom bola ľudská sila prenášaná na zvon prostredníctvom lana alebo páky. Zavedenie elektriny sa premietlo aj do pohonu zvonov a automatizácie zvonenia.

Zvuk zvona je charakteristický pre každú obec, ktorá vlastní zvony. Voľakedy sa zvonilo trikrát denne, neskôr, keď sa v evanjelických zboroch prestali odbavovať roráty, sa raňajšie zvonenie zrušilo. Nedeľné a sviatočné zvonenie je tiež špecifické pre každú oblasť. U evanjelikov bolo zvykom, že sa zvonilo na malý zvon o 9. hodine, o 9:30 sa prevzáňalo na veľký zvon a na začiatok služieb Božích sa zozváňalo na všetky zvony. Niekde je zvykom zvoniť aj na východ z kostola, niekde sa na východ zvoní len pri výročitých sviatkoch. Krajové zvláštnosti sú aj pri oznamovaní pohrebu, takže podľa spôsobu zvonenia sa dá rozoznať či zomrel muž, žena, alebo dieťa. Pri pohrebe sa zvonievalo na jeden zvon, keď kňaz odchádzal do domu smútku. Na všetky zvony sa zvonilo, keď sa pohrebný sprievod pohol na cintorín, a napokon sa krátko zvonilo po skončení pohrebu. Pri výročnej pamiatke spomienky na zosnulých sa

zvonilo, ale spravidla v iný čas, ako pri bežných pohreboch.

História zaznamenala najväčší úbytok zvonov v rokoch 1916-1917, kedy došlo k rekvirovaniu kostolných zvonov. Aj zo Zeleníc a Siladíc vzali zvony a použili na odlievanie kanónov. Po skončení vojny sa z kanónov všetkých armád, ktoré bojovali v 1. svetovej vojne odliat „Zvon padlých“, ktorý umiestnili v talianskom Roverete, v roku 1965 zvon premiestnili na návršie Colle di Miravalle.

Zvony a zvonenie sa stali obsahom mnohých literárnych diel. Napríklad nemecký básnik F. Schiller napísal rozsiahlu báseň „Pieseň o zvone“, v ktorej vo veršoch opisuje vznik zvona od prípravy formy, cez miešanie zvonoviny, odlievanie až po vyslobodenie vychladnutého zvona z formy. Milan Rúfus vytvoril zbierku „Zvony“, v ktorej je aj báseň „Zvony detstva“. Názov básne symbolizuje ukončenie, definitívne uzavretie prvej etapy ľudského života. Zvon je najmä medzi prostým veriacim ľudom považovaný za hlas Boží. V takejto súvislosti sa to dá chápať tak, že detstvo je odrazom božskosti, že je v skutočnosti hlas Boha.

V Prídavku piesní č. 37 Zpěvníka je pieseň „Pozdvihni sa na Sione...“ od Anny Lackovej Zory určená k posviacke zvonov.

K Vianočným sviatkom sa spieva pieseň

Počujete spievať zvony vianočné?

Počujete ako znejú radostne?

Možno starší cirkevníci si spomenú na básničku Martina Rázusa z učebnice náboženstva Svetielko:

Z veže hlas zvona volá, ideme do kostola,

Otecko a mamička, braček, ja a sestrička.

Ideme všetci spolu, vyplniť Božiu vôľu.

Ako je to v Zelenickom cirkevnom zbore? Kostol postavený v roku 1791 už mal pravdepodobne zvonnicu pri kostole, do ktorej bol v roku 1792 osadený menší zvon, ku ktorému v roku 1803 pribudol väčší zvon. V roku 1819 zvony premiestnili do novej veže, ktorú v roku 1847 pokryli plechom. Vo veži sú umiestnené dva zvony. Pôvodný väčší, zrekvirovaný, bol nahradený novým zvonom v roku 1921, ktorý odlial Richard Herold v Chomutove. Zvon, ktorý má nápis

ŽIVÝCH POVOLÁVA MRTVÝCH OPLAKÁVA
1921

je vysoký 47 cm, priemer má 67 cm a zvonové srdce je vysoké 62 cm. Menší zvon s nápisom

SUPTIPUS ECCL. EVANG. A.N. ZELA.
SZILÁD. COMP.

...eus... per Carolum Tyrnavia s hmotnosťou 120 kg je vysoký 47 cm, priemer 57 cm a výška srdca je 43 cm. Na samotnej veži je



Malý zvon z roku z roku 1792

umiestnený nápis „Pevná veža je meno Hospodinovo“, 1892.

V Siladiciach postavili v roku 1850 murovanú zvonnicu na obecnom pozemku, do ktorej umiestnili dva zvony. Po prestavbe bývalej ev.a.v. školy na modlitebňu, pristavali vežičku a tam umiestnili zvony, pretože zvonica zavádzala pri rozširovaní cesty. Aj v Siladiciach bol veľký zvon zrekvirovaný a nahradený novým v roku 1921. Na malom zvone je uvedený rok 1843. Veľký zvon z roku 1921 má výšku 53 cm, priemer 57 cm a srdce je vysoké 52 cm. Malý zvon z roku 1850 je vysoký 43 cm, priemer má 42 cm a srdce je vysoké 38 cm.

8. novembra 1959 dokončili stavbu veže a obnovu modlitebne. Vežu a modlitebnicu posvätil senior Pavel Valášek a príhovor založil na texte Kol. 1, 3-13. Pri posviacke asistoval konsenior Alexander Barica.

B. Proksa



Veľký zvon z roku 1921

ZO SPOMIENKOVEJ KNIHY JÁNA SYNAKA

zistujeme niektoré zaujímavosti o zvonoch:

“Drevená konštrukcia na zvony mala svoje roky. Keď sa zaviedlo elektrické zvonenie, už tie rámy stúpali a sa otriasali. Dohodli sme sa vymeniť ich a urobiť nový rám. Bolo treba kúpiť taký materiál, aký je ten starý. Našli sa dvaja ochotní cirkevníci, jeden čo zabezpečí materiál - drevo, druhý zase že urobí majstrovské práce. Štefan Rášo robil na železnici v Siladiciach, kde predávali železničné drevené podvaly zvané šlipre. On zrealizoval nákup. Keď sme to dovezli, zložili sme to Emilovi Hrivnákovi st. na jeho dvore. On bol majster, ktorý to mal celé zrealizovať. On to pomaly opracovával. Keď to mal hotové, začal pomaly na káricku voziť ku kostolu. Tu sme ale narazili na problém: Spodné okno na veži sa nedá otvoriť. Museli sme tabule vybrať, lebo tadiaľ sa mal materiál vyťahovať hore na vežu a starý zase púšťať dolu. Zvony boli zložené na povale. Keď nový rám bol osadený a zvony na neho namontované, majster Ján Repka (č.175) robil elektriku na zvony. Zaviedol to z veže po kostolnej povale priamo až do zákrstia a odtiaľ sa stále zvoní...”

...V Siladiciach náročnú zvonársku prácu dlhé roky obetavo vykonával kurátor Pavel Synak. Po ňom to prevzala Pavlína Rauová. Kým sa tam ešte zvonilo ručne, muselo sa chodiť po rebríku na povalu ku zvonom. Bola to namáhavá práca. Pri úmrtí sa zvonilo viackrát denne. Neskôr, v roku 1994 sa aj v Siladiciach urobilo elektrické zvonenie, čo tiež zrealizoval Ján Repka (č.175).”

*(parafrázované podľa knihy Jána Synaka
“Spomienky a pamäti 1921 – 2002”)*

O tom, ako sa v Horných Zeleniciach zvonilo podávajú svedectvo spomienky bývalých mendíkov Ivana Mesároša, Jaroslava Raua a Jána Repku:

“Keď som mal 10 rokov, stal som sa mendíkom. Mal som obavy, či to zvládnem, ved zvonenie, to je zodpovednosť. Okrem zvonenia

som mal na starosti v kostole pred službami Božími vyložiť piesne a zapáliť zápalkami sviečky na oltári. Samotné zvonenie je stres, ale keď prejde, je to blažený pocit. Nemohol som povedať mame „ja už o týždeň nepôjdem“. V nedeľu bývali služby Božie ráno aj poobede. Vo všedné dni sa zvonilo na obed a večer. Okrem zodpovednosti to bola aj obeť. Cez prázdniny boli kamaráti celý deň pri Váhu, aj ja s nimi... ale na obed som musel ísť zvoniť. Niekedy, keď bola tma, som sa aj bál ísť sám hore na vežu. Boli sme dvaja mendíci. Ja spolu s Fedorom Polákom. Pri pohreboch jeden zvonil, druhý niesol kríž“.



Zvonárka Pavlína Rauová

Zvoniť nemohol hocikto. Zvony bolo treba ovládať tak, aby to znelo pekne striedavo. Veľký zvon bol dobrý, dal sa ovládať aj ľavou rukou. Malý zvon bol nevyspytateľný, bolo ho treba krotiť. Musel som ho držať na uzde. V pravej ruke povraz od veľkého, v ľavej od malého zvona, ktorý som musel pridržať, a potom to bol krásny zvuk.

Moje najkrajšie spomienky sa viažu k Vianociam - mal som 24 rokov a na Štedrý večer sme boli v kostole. Vtedy tam boli mladší mendíci, ani si nepamätám mená. Po skončení služieb Božích som im povedal, že pôjdem na

vežu a oni súhlasili. Ohlásil som kamaráta Vlada Repku a išli sme spolu, lebo ešte nebola elektrika a bolo treba, aby mi svietil. Tak som to teda roztočil. Zvonil som a zvonil, veď bol Štedrý večer! Ľudia, čo išli z kostola sa usmievali „Ten čo je hore, ten sa tomu rozumie. Tie zvony hrali, bolo počuť hlas Boží.“

Iný príklad: "Bol som mendíkom asi dva roky, mal som dvanásť – trinásť rokov a babka bola na mňa hrdá. Spolu so mnou bol mendíkom Dušan Hrivnák, ktorý rozhodol, že on bude zvoniť večer a ja na obed. Mal som to ťažšie, lebo som aj od Váhu aj od hry musel odbiehať a ísť zvoniť. Aj pri organe sme mali službu; kým pán kantor Dušan Synak hral, my sme ťahali mechy. Zvonilo sa aj pri pohreboch, aj pri výročí úmrtia. Zvonenie pri výročí sme volali "roče". Spôsob zvonenia však bol iný ako pri súčasnom úmrtí. Ale aj tak sa presbytérium rozhodlo zvonenie pri výročí zrušiť, aby sa ľudia v dedine nemýlili. V obyčajné nedele sa pred službami

Božími zvonilo o 9.h na veľkom, o 9:30h na malom a o 10.h na začiatok služieb Božích sa zozvážalo. Na veľké sviatky sa zvonilo aj pri východe z kostola. Jeden mendík išiel hore na vežu a druhý mu dával znamenie, kedy už má začať zvoniť. Zvonenie si vyžadovalo zručnosť, pretože zvony bolo treba zosúladiť, teda jeden zvon podržať, aby bili striedavo, a aby sa nestalo, že jeden zvon dobehne druhý, a že budú znieť súčasne, lebo vtedy to neznelo pekne. "Táto elektrika to nerobí tak pekne!" Mendíci chodili na pohreby "s krížom" aj mimo Zeleníc, najčastejšie do Siladíc, ale aj do Leopoldova či Bučian“.

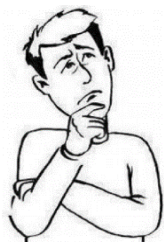
Sestra kurátorka tvrdí, že vo funkcii mendíkov sa voľakedy vystriedali takmer všetci chlapani z dediny...

ZVONÁRSKU SLUŽBU DNES v Horných Zeleniciach vykonávajú kostolníci Vladimír Dinga a Michal Varga. V Siladiciach v súčasnosti zvonenie má na starosti kostolníčka Mária Lančaričová.

"Aké sú milé Tvoje príbytky, ó Hospodine mocností! Duša mi túži, priam prahne po sieňach Hospodinových; srdce a telo mi plesá v ústrety Bohu živému. Aj vtáča našlo si domov a lastovička hniezdo, kde ukladá si mlad: oltáre Tvoje, Hospodine mocností, Kráľ môj a Boh môj! Blahoslavení, ktorí prebývajú v Tvojom dome, oni Ťa stále chvália. Sela. Blahoslavený človek, ktorý v Tebe nachádza silu, tí, čo majú na mysli cesty do chrámu! Keď prechádzajú suchým údolím, premieňajú ho na prameň, a požehnaním pokrýva ho jesenný dážď. S pribúdajúcou silou kráčajú, aby sa ukázali

pred Bohom na Sione. Hospodine, Bože mocností, počuj moju modlitbu, načúvaj, Bože Jákobov. Sela. Hľad', Bože, štít náš, a pozri na tvár svojho pomazaného! Lebo lepší je deň v Tvojich sieňach ako inde tisíc; radšej chcem stáť na prahu v dome svojho Boha ako zdržiavať sa v stanoch bezbožnosti. Lebo Hospodin Boh je slnkom a štítom, milosť a slávu udeľuje; Hospodin neodoprie blaho tým, čo chodia bez úhony. Ó Hospodine mocností, blahoslavený človek, ktorý v Teba dúfa!"

(Žalm 84)



Úvahy konfirmandov:

Čo by som povedal narodenému Ježiškovi, kým bol ešte bábätkom v plienkach, keby som mal možnosť stretnúť sa s Ním, tak ako tú možnosť mali betlehemskí pastieri:

Pri narodení Ježiša Krista by som mu povedal, že sa z Jeho narodenia teší celý svet a jeho narodenie zvestovali anjeli, že sa narodil Boží Syn, Vykupiteľ a Spasiteľ sveta. Poprial by som mu všetko dobré, aby mu bolo na tomto svete dobre. Tiež by som mu povedal, že Jeho život bude pre nás ľudí významný, a že ovplyvní naše duše a bude s nami až do našich koncov.

Marcus Miklovič

Keby som mala tú možnosť prísť za Ježiškom, tak by som mu povedala: „Ježiško, prosím Ťa o záchranu tohto sveta. Prosím Ťa, aby sa ľudia aj ja neobracali k diablovi. Daj, aby ľudia aj v budúcnosti dodržiavali 10 Božích prikázaní. Chcem Ti vzdávať vďaku za to, že si prišiel na tento svet. Budem v Teba veriť. Prosím, zostaň tu s nami. Prosím, daj nám silu veriť. Chcem stáť na Tvojej strane, aj keď neviem čo sa stane. Daj nám, prosím, odvahu veriť. Vďaka, že otváraš ľuďom srdcia, aby videli. Prosím, daj, aby sme nikdy neprestali veriť. Vlastne ja ani neviem, či Ti mám ďakovať, alebo prosieť.“

Lýdia Šandorová

Ako by asi mohol prebiehať môj rozhovor s Ježišom Kristom, keď On bude ako Pán a Kráľ na konci vekov súdiť svet, keď sa aj ja s Ním

pri svojej smrti stretnem tvárou v tvár:

Myslím si, že Pán Ježiš vidí do našich srdiec, ale chce, aby sme aj my posúdili, či sme hodní večného života v nebi. Jeho prvou otázkou by bolo, podľa mňa, či sme v Neho verili. Mojou odpoveďou by bolo: „Neviem, či dostatočne.“ Pretože človek si možno povie, že je kresťan, ale či v Pána Boha naozaj veril a či Ho miloval celým srdcom, celou myslou a celou dušou, to nikto nevie, iba Pán Boh. Neviem a netuším, čo by urobil Pán Boh a čo ja. Teraz som na Zemi a vtedy? Netuším. Moju myslou prebiehajú milióny dialógov, ako by to mohlo ešte vyzeráť. Napríklad takto:

Pán Boh: „Verila si, že raz budeš mať večný život?“

Ja: „Áno, verila, teda skôr snívala, pretože mojich hriechov je veľmi veľa.“

Pán Boh: „Verila si vo mňa len preto, že si nechcela ísť do pekla?“

Ja: „Asi by som teraz nemohla povedať nie.“

Pán Boh: „Máš teraz pocit, že si zaslúžiš večný život?“

Ja. „Podľa môjho konania nie, ale teraz už viem, že chcem byť s Tebou.“

Pane, svoj život vkladám do Tvojich rúk.

Lýdia Šandorová

Ak by som sa stretol s Ježišom Kristom po mojej smrti, tak by to bolo asi dobré znamenie, keďže ma prijal a vypočuje ma. To môže znamenať, že som svoj život prežil dobre. Porozprával by som sa o svojom živote, ako som žil. Ďalej by som sa s ním pohováral o mojich hriechoch a prosil ho o odpustenie, aby som mohol posmrtný život prežiť v pokoji v nebi v jeho kráľovstve.

Marcus Miklovič

Príhovorná modlitba

*Pane, ďakujeme za to, že si nás nikdy neopustil a že tvoja vernosť nie je len frázou a ilúziou.
Ďakujem za ľudí, ktorí nás to učili vnímať.
Spolu s nimi patríme
Do jedného oblaku Tvojich svedkov
a chceme odovzdávať ďalším,
čo sme sami dostali.
Predkladáme Ti- za tých pred nami,
po nás i za seba-
to, z čoho si robíme ťažkú hlavu.
Prosíme za ľudí, ktorí majú mnoho
dobrých úmyslov a predsavzatí,
ale nejako sa im to všetko nedarí
uskutočniť.
Prosíme za tých, ktorí na sebe pracujú*

*a niečo i dokázali, ale sú teraz k druhým
, ktorí zaostávajú, veľmi prísni a strácajú
priateľov.*

*Prosíme za tých, ktorí nevedia počúvať
druhých, pretože nevedia počúvať
druhých, pretože sami majú stále čo
povedať
(boja sa ticha).*

*Prosíme za tých, ktorí majú strach,
že budú druhým na príťaž,
prosíme aj za tých, ktorí majú trochu
veľké a samozrejmé nároky a sami
nechcú dávať.*

*Pane, Ty vieš, čo s nami .
A tak všetky tie starosti
vkladáme s dôverou do Tvojich rúk.
(Jan Keřkovský , z knihy Keď chýbajú
slová, vydavateľstvo Transcius)*

*S Radosťou chvíľu šiel som
a celou cestou mlela:
No nezmúdrel som zo slov,
ktoré mi povravela.*

*So Strasťou chvíľu šiel som ,
mlčiacou, neoblomnou:
Dozvedel som sa mnohé,
keď kráčala Strasť so mnou.*

Robert Hamilton Browning

Doplňte chýbajúce slová z Biblie Prvá kniha Mojžišova

1. Vtedy celý svet požíval jedinú a rovnaké
2. Keď sa na východe ľudia pohli, našli rovinu v krajine a osadili sa tam.
3. Povedali si: Poďme, narobme si a dobre ich vypálme.
4. Tak im tehly slúžili za a za maltu.
5. Potom si povedali: Poďme, vystavme si mesto a, ktorej vrch by siahal po nebesá: a tak si urobíme meno, aby sme neboli roztratení po celej zemi.
6. Preto ho pomenovali, lebo tam zmiatol Hospodin celému svetu reč a odtiaľ rozptýlil ich Hospodin po celej zemi.

Doplňte chýbajúce slová z Biblie Odpoveď z minulého čísla Prvá kniha Mojžišova

1. Noah splodil troch synov: Šéma, Cháma a Jáfeta.
2. Urob si koráb z góferového dreva; urob koráb s priehradkami a natri ho znútra i zvonka smolou. Lebo o sedem dní spustím na zem dážď na štyridsať dní a štyridsať nocí; zotriem zo zeme všetky tvory, ktoré som utvoril.
3. Noah mal šesťsto rokov, keď prišla na zem potopa.
4. Potom vypustil holubicu, aby videl, či sa vody na povrchu zeme umenšili.
5. Keď nakopím oblaky nad zemou a ukáže sa dúha na oblakoch, rozpomeniem sa na svoju zmluvu medzi mnou a medzi vami i medzi všetkými živými tvormi zo všetkého živého tvorstva; a vody sa už nestanú potopou, aby zničili každé z tvorstva. Toto je znamenie zmluvy, ktorú som ustanovil medzi sebou a medzi každým tvorom, čo je na zemi.

Spracovala Soňa Lopúchová

Odmenu za úspešné riešenie kvízových otázok z minulého čísla Zelenického spravodaja získal **Lukáš Černý**, konfirmand.

Vyhral knihu **„Ako Frederik odhalil tajomstvo“** autora Štefana Kissa, ktorá je výbornou pomôckou pre pochopenie mnohých vieroučných tém, ktoré si má osvojiť každý kresťan, aby mohol byť uznaní za dospelého vo viere, a tak je výbornou pomôckou pri konfirmačnej príprave. Autor knihy je evanjelickým farárom, misijným pracovníkom na GBU ECAV SK, manželom a otcom. Napriek svojmu nepríjemnému handicapu – slepote, vytvoril túto „zábavnú učebnicu“, ktorú, keď „sa do nej zahryznete“, je priam nemožné pustiť z rúk, až kým neprečítate všetko do poslednej strany. Cez príbehy zo života rodiny Betákovcov, predovšetkým chlapca Frederika Betáka, autor pútavým a zrozumiteľným spôsobom vysvetľuje evanjelickú vierouku podľa 28 článkov Augsburského vierovyznania. Kniha vyšla koncom minulého roku pri 490. výročí Augsburského vyznania vo vydavateľstve Tranoscius, kde si ju môžete objednať e-mailom: odbyt@tranoscious.sk alebo na telefónnych číslach: 044 5526 343, 0918 828 555. Aktuálna cena knihy je 11,00 eur. Úprimne ju odporúčam mladým aj starším.

Na ukážku vám tu ponúkame jeden úryvok z tejto knihy. Úryvok doplní našu tému – Zvony, ktoré pozývajú na bohoslužby. Je to 24. článok knihy, ktorý cez príbeh vysvetľuje 24. článok Augsburského vyznania, ktorý hovorí O Omši „*Veríme, že omša nie je a ani nemôže byť obeťou za naše hriechy, pretože jediná a dokonalú obeť priniesol Pán Ježiš Kristus. Omša je preto prijímaním Božej milosti, ktorá má posilniť našu vieru.*“

24. Vinobranie

Nastal čas obračiek. Frederik mal tieto dni vždy veľmi rád, pretože vtedy dedko povynášal z kôlne rôzne netradičné nástroje a Frederikovi dal do rúk veľké nožnice. Frederik mal potom chodiť pomedzi vinič a strihať strapce hrozna, zbierať ich do koša a nosiť k dedkovi a otcovi, ktorí ich pred kôľňou najprv pomleli vo veľkom mlynčeku a napokon vložili do iného stroja, ktorý z pomletých strapcov vytlačil šťavu. Vôňa hroznovej šťavy sa niesla celým dvorom, všetci boli spolu pred kôľňou a najlepšie bolo to, že Frederik si popri oberaní hrozna mohol vždy nejaké to hrozno vložiť aj do úst. Nikdy cez rok sa tak nenajedol hrozna ako pri jeho oberaní. Keď potom otec s dedkom premenia hrozno na sladkú šťavu a naplnia ním obrovské fľaše, vždy dovoľia aj Frederikovi napiť sa sladučkého muštu. Po vinobraní musí šťava nejaký čas dozrievať, aby sa vo fľašiach premenila na víno. Betákovci nie sú jediní, ktorí v tejto ulici pestujú vinič. Preto sa stalo už tradíciou, že po vinobraní sa stretnú všetci susedia a každý prinesie ochutnať to svoje. Nechýba medzi nimi ani Frederikov otec a dedko. Tento rok sa všetci stretli práve na ich dvore.

Susedia sedeli na dvore a popíjali:

- To moje je trochu kyslé, mal som pridať viac cukru, - počul Frederik vrvieť jedného.

- Netreba! - protirečil mu iný, - je také akurát. Ja som dal cukru priveľa a ochutnajte, ako som ho presladil.

Takto si muži navzájom hodnotili svoje vína a radili si, čo nabudúce urobiť lepšie.

- Zato vaše, pán Beták, - hovorili daktorí, - je ako omšové. Tomu sa nič nevyrovná. Veru ne jeden farár by si na ňom pochutil.

Otec sa len spokojne usmieval a bol rád, že ostatným jeho víno chutí.

- Dedko, prečo tí ujovia nazývali naše víno omšové a hovorili o farároch? Čo majú farári s vínom? - položil večer Frederik dedkovi otázku, ktorá mu celý deň vrtala v hlave.

- Počul si už niekedy o omši? - opýtal sa ho dedko.

Frederik prikývol:

- Jasné, to znamená, že ideme do kostola.

- Vôbec nie! - zamračil sa dedko. - Ľudia si to často myslia a aj mne neraz cestou do kostola povedia: „Pán Beták, idete na omšu?“ Vždy ma to hnevá, pretože služby Božie v kostole a omša nie sú vôbec to isté.

- A čo je teda omša? - opýtal sa Frederik prekvapene.

- Hm, ako by som ti to vysvetlil, - zamyslel sa dedko. - Omša je vlastne obeť. Vieš, čo znamená obeť a obetovať?

- Samozrejme, - prikývol Frederik, - obeť je, ak sa niečoho vzdám. Napríklad ak obetujem peniaze za nejakú vec, tak sa ich vlastne vzdám, zaplatím za tú vec a budem ju mať, ale už nebudem mať peniaze.

- A vieš že Pán Ježiš Kristus priniesol tiež obeť? Frederik sa najprv zamyslel, a potom prikývol:

- Áno, veď aj Pán Ježiš, keď zomrel za nás, sa vlastne vzdal svojho života. Ty si predsa hovoril, že Ho umučili ako zločinca, hoci nič zlé neurobil. Určite, keby chcel, vedel by sa brániť a všetkých by porazil. No ak sa nebránil, umrel dobrovoľne, a teda priniesol obeť.

- Veľmi správne, - usmial sa spokojne dedko, - vidím, že o tom rozmýšľaš a rozumieš tomu. No a omša je vlastne táto obeť Pána Ježiša Krista. Ak sa v kostole zídu veriaci na omši, tak pán farár prinesie chlieb a víno, položí ich na oltár a akoby tým znova prinášal tú obeť, ktorú priniesol kedysi Pán Ježiš Kristus.

Frederik sa zarazil. Jednak toto si z kostola nepamätal a jednak tomu vôbec nerozumel. Ako mohol pán farár znova priniesť obeť Ježiša Krista? Bolo to ťažké a nepochopiteľné. Preto sa postážoval dedkovi:

- Dedko, ja tomu vôbec nerozumiem.

- Nevadí, je to veľmi ťažké. No nemusíš sa tým trápiť. V našom kostole omšu vôbec nemáme. Doktorovi Martinovi Lutherovi sa nepáčila myšlienka, že by mali farári v omši znova a znova prinášať obeť za hriechy ľudí. Podľa Biblie Pán Ježiš už raz obeť priniesol a tej sa aj tak nič nevyrovná. Preto obeť zo služieb Božích vynechal a telo a krv prislúhoval tak, ako som ti to kedysi vysvetľoval – ako spomienku na smrť

Pána Ježiša Krista, ako dar milosti, ako energetický nápoj, ktorý nás duchovne posilňuje, ako zázračný čistiaci prostriedok, ktorý očisťuje naše srdcia. Už žiadne obeť, len dary od Pána Boha.

Frederik sa usmial. Jednak to znelo krajšie a jednak sa tomu dalo lepšie rozumieť. Slová o obeti ho strašili, pretože nemal rád, ak niečomu nerozumel.

- My teda omšu nemáme? - opýtal sa pre istotu.

- Nie, - prisvedčil dedko. - Majú ju rímski katolíci. Preto ak idú do kostola a v tom kostole sa bude vykonávať omša, je správne povedať, že idú na omšu. Ak ale ideme do kostola my, nie je správne to takto povedať, pretože u nás žiadna omša nie je.

- A čo to omšové víno? - spomenul si Frederik na svoju pôvodnú otázku.

- No vieš, keď kedysi ľudia prinášali Pánu Bohu obeť, nemohli Mu priniesť hocičo. Pánu Bohu si mohol obetovať iba to najlepšie, čo si mal. Preto aj Pán Ježiš je dokonalá obeť, lebo aj On bol dokonalý. No a ak dnes páni farári v katolíckej cirkvi prinášajú obeť pri omši, tak to musí byť to najlepšie víno. Preto ak ľuďom nejaké víno veľmi chutí, povedia, že je ako omšové, lebo to omšové je vraj zo všetkých najlepšie.

Frederik nevedel, aké víno je najlepšie, pretože ešte víno nepil. No bol hrdý, že to víno, ktoré dopestoval jeho ocko je ako omšové.

(úryvok z knihy Štefana Kissa : Ako Frederik odhalil tajomstvo)

V Biblii čítame: „Takého veľkňaza sme aj potrebovali: svätého, nevinného, nepoškvrneného, oddeleného od hriešnikov a vyvýšeného nad nebesá, ktorý nepotrebuje ako veľkňazi deň čo deň prinášať obeť najprv za svoje, a potom za hriechy ľudu. Lebo urobil to raz navždy, keď samého seba obetoval.“ [list Židom 7, 26-27]

ZAÚJÍMAVOSTI

45-ROČNÝ KRÍŽ NA CINTORÍNE

V tomto roku náš zbor má aj ďalšieho jubilanta – veľký drevený kríž na cintoríne v Horných Zeleniciach. Podobne ako kríže na hroboch, aj tento je symbolom prítomnosti Krista aj pri smrti a stálej platnosti Kristovho víťazstva nad smrťou. Drevo na výrobu tohto kríža venoval Ján Synak, vtedajší zborový kurátor, ktorý opravil a natrel aj korpus pre tento kríž. Kríž vyrobil a natrel Emil Hrivnák st. a s pomocou Jozefa Havlíka ho osadili 15. apríla 1976. Pred tromi rokmi Vladimír Kolar vykonal rekonštrukciu kríža – spodná prehnitá časť bola spílená, pevná spodná časť upevnená kovovými uhlovými profilmi, drevo bolo natreté a kríž nanovo osadený do kameňov. Dnes si pred týmto 45 ročným krížom môžete posediť na nových lavičkách, uvažovať nad životom a umieraním, porozprávať sa s inými návštevníkmi cintorína a potešiť sa istotou vzkriesenia, ktorú symbolizuje.

V ZBOROVEJ KRONIKE ČÍTAME:

“1973 V tomto roku sme po viac týždňov neodbavovali služby, pretože bol zákaz zhromažďovania sa v dôsledku výskytu slintačky.



Prvý raz od 7. januára do 4. februára, druhý raz od 17. marca do 3. mája.”

Podobný text bude aj v záznamoch o našom bohoslužobnom živote, lenže trochu vystupňovaný v porovnaní s tým spred 50 rokov. V rokoch 2020 a 2021 sme po viac mesiacov neodbavovali bohoslužby, pretože bol zákaz zhromažďovania sa v dôsledku celosvetovej epidémie vírusového ochorenia Covid-19. Ku mesiacom zatvorených kostolov z roku 2020 musíme pridať aj ďalšie skoro 4 v tomto roku (presnejšie 1.1.2021 – 24.4.2021). Budeme môcť týmto dátumom uzavrieť túto smutnú kapitolu? Modlime sa za to.

Sme vďační, že sme v čase zatvorených kostolov mohli byť s vami asoň cestou časopisu (aj mimoriadnych čísel). Teraz sa môžeme stretávať v kostole. V našom "žltom" okrese vám pre vstup do kostola stačí rúško. Tak neváhajte. V nedeľu a vo sviatok si na hodinku dajte prestávku od všetkého, čomu sa venujete mimo kostola a prídte sa posilniť pri sústredenom spoločenstve s Pánom Bohom. Je to

vzácný čas a pri rozumnej hygienickej opatrnosti to môže aj zostať krásny čas stretania s Pánom Bohom aj s ostatnými veriacimi.

Ďakujeme za milodary na náš časopis. Finančne ho uplynulej dobe podporili:

Ján Repka (č.40), Vladimír Dinga, Drahomíra Synaková a Evka Repková.

- Bohoslužby sa konajú pravidelne v nedeľu o 9:00h v Siladiciach a o 10:30h v Horných Zeleniciach

- Detská besiedka sa koná v stredu o 16:00h v Klube KD v Siladiciach

- Konfirmačná príprava sa koná v piatok o 17:00h v kostole v Horných Zeleniciach

Informácia o plánovaných mimoriadnych bohoslužbách a aktivitách nášho zboru v nadchádzajúcom období:

- 27. 6. 2021 sa bude konať výročný účtovno-volebný konvent nášho cirkevného zboru. Bohoslužby sa budú konať len v Horných Zeleniciach a to so začiatkom o 10.00h za prítomnosti predstaviteľov seniorátu. Voliť budeme zborového dozorcú a zástupcu zborového dozorcú

- 29. 6. 2021 (utorok) na sviatok Petra a Pavla bohoslužby plánujeme o 17:00h v Siladiciach a o 18:00h v Horných Zeleniciach

- 4. 7. 2021 bude konfirmácia šiestich mladých kresťanov. Bohoslužby budú znovu len v Horných Zeleniciach a znovu so začiatkom o 10:00h. V rámci Služieb Božích bude prisluhovaná aj Večera Pánova

- 8. 8. 2021 na Kajúcu nedeľu bude počas bohoslužieb (o 9:00h v Siladiciach a o 10:30h v Horných Zeleniciach prisluhovaná aj Večera Pánova)

- 22. 8 2021 v poobedných hodinách sa v našom zbere v Horných Zeleniciach uskutoční stretnutie Spoločenstva evanjelických žien Bratislavského seniorátu
- 5. 9. 2021 v rámci bohoslužieb v obidvoch našich kostoloch sa budeme modliť za požehnanie školského roka a udeľovať požehnanie deťom

- Počas prázdnin sa bude konať detská besiedka vo forme viachodinových poobedných klubov. O dátumoch a detailoch budeme priebežne informovať

- Počas prázdnin sa uskutoční celodenný výlet konfirmandov a mládežníkov. O detailoch budeme priebežne informovať.

Poznámka ku Večeri Pánovej: Z bezpečnostných dôvodov Večera Pánova sa prisluhuje s rozhršením bezdotykovým spôsobom, s oblátkou do dlane a víno z jednorazových pohárikov.

Iné aktivity v našej cirkvi:

27.6.2021 poobede sa bude konať Konvent Bratislavského seniorátu

3.7. 2021 sa bude konať zasadnutie Synody ECAV SK v Trenčianskych Tepliciach

4.7. 2021 o 9:00h bude priamy televízny prenos slávnostných bohoslužieb z Trenčína k 100- tému výročiu samostatnosti ECAV na Slovensku

5.7.2021 (pondelok) na sviatok Cyrila a Metoda sa budú konať tradičné spomienkové bohoslužby na zrúcaninách hradu Branč"

Zelenický spravodaj vydáva Evanjelický a.v. farský úrad Horné Zelenice, pre misijné potreby
Cirkevného zboru Horné Zelenice č.44, 92052 p. Siladice, mobil zborovej farárky 0944 067969,
Číslo účtu Cirkevného zboru Horné Zelenice: SK91 0900 0000 0000 4553 5500

Webstránka: zelenice.evav.cz, e-mail: ecavzelenice@gmail.com

Redakčná rada: Anna Šándorová, Martin Štrba, Oľina Kolar, Soňa Lopúchová, Zuzana Kučerová